

طراحی مدل بومی توانمندسازی تحصیلی، روانی- رفتاری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه در استان لرستان

سیده مهری نامداریان

(پژوهشگر جهاد دانشگاهی واحد لرستان)

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل بومی توانمندسازی تحصیلی، روانی-رفتاری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه استان لرستان انجام شده است. روش تحقیق این پژوهش به صورت آمیخته (کمی، کیفی) می‌باشد. و جامعه آماری این پژوهش در بخش کیفی کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه آموزش و پرورش، علوم تربیتی و مشاوره، مدیران و معاونین پرورشی، فرهنگی و تربیتی، مدیران و معاونین آموزشی (با تاکید بر آموزش متوسطه) و در بخش کمی و در بخش کمی کلیه کادر آموزشی (دبیر) و مدیران، معاونین و مربی (پرورشی و مشاوره) مدارس دوره اول متوسطه بودند؛ روش گردآوری داده‌ها در این پژوهش روش ترکیب درون روشی بود به این صورت که در مرحله اول داده‌ها از طریق مصاحبه عمیق جمع‌آوری شد و در مرحله دوم جهت کمی کردن داده‌ها و برازش مدل از پرسشنامه محقق ساخته‌ای که از مصاحبه‌های بخش کیفی استخراج شده بود استفاده شد. در این پژوهش از پیوستار نمایایی-هدفمندی جهت روش نمونه‌گیری استفاده گردید. حجم نمونه در بخش کمی در حد رسیدن به اشباع و در بخش کمی بر اساس فرمول کوکران ۳۶۴ نفر بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها در بخش کیفی روش تحلیل مضمون و در بخش کمی از روش حداقل مربعات جزئی استفاده گردید. نتایج حاصل از یافته‌ها نشان داد که مدل توانمندسازی تحصیلی-روانی- رفتاری دانش‌آموزان شامل سه مولفه است: مولفه مدرسه شامل ۹ شاخص (تکنولوژی آموزشی، روابط بین فردی دانش‌آموز و معلم، فعالیت‌های گروهی درسی، فرآیند یاددهی و یادگیری، امکانات آموزشی و ساختار فیزیکی، ارزشیابی آموزشی، مهارت‌های فنون تدریس، فعالیت‌های گروهی و فوق برنامه، خدمات مشاوره)؛ مولفه خانواده شامل ۵ شاخص (تقویت اعتماد به نفس و ایجاد انگیزه تحصیلی، مشارکت و برنامه ریزی درسی، تهیه و تدارک امکانات جهت مطالعه، آموزش مسئولیت پذیری و مشارکت در خانواده، روابط بین فردی دانش‌آموز و والدین)؛ و مولفه همسالان شامل ۲ شاخص (فعالیت گروهی با همسالان، اعتماد به همسالان) می‌باشد. در بین مولفه‌های مذکور مولفه مدرسه با بار عاملی (۰/۴۴۶) در جایگاه اول اهمیت و مولفه خانواده (۰/۲۵۱) و همسالان (۰/۳۹۷) در مرتبه‌های بعدی قرار داشتند. شاخص پیش‌بینی‌کنندگی (۰/۶۲۹) حاکی از آن بود که مولفه‌های توانمندسازی تحصیلی، روانی- رفتاری دانش‌آموزان از قدرت بالایی برای پیش‌بینی توانمندسازی دانش‌آموزان برخوردارند.

واژگان کلیدی: مدل بومی، توانمندسازی، تحصیلی، روانی- رفتاری، دوره اول متوسطه